

Pádár Henrietta

Debreceni Egyetem, Állam- és Jogtudományi Kar
jogász szakos hallgató

Az online személyiségi jogsértések a bírói gyakorlatban

Debreceni Jogi Műhely, 2015. évi (XII. évfolyam) 3-4. szám (2015. december)

DOI [10.24169/DJM/2015/3-4/11](https://doi.org/10.24169/DJM/2015/3-4/11)

1. Bevezetés

Az online média sajtótermékként való aposztrofálása nem előzményektől mentes a bírói joggyakorlatban, azonban ennek jogszabályi szinten való elismerésére 2010-ig kellett várni, amikor a jogalkotó a monolitikus szabályozás talajára helyezkedve egy törvény hatálya alá helyezte a nyomtatott és az online sajtótermékeket.

Az offline sajtó körében a napilapok rendelkeznek a legnagyobb rugalmassággal a lapzártá tekintetében, ennek ellenére mégsem vehetik fel a versenyt a napközben is állandóan frissülő online tartalommal szemben, így a jogsértést hordozó tartalmak is gyorsan kaphatnak nagy nyilvánosságot. A két sajtótermék típus közötti eltérések miatt nagy fontossággal bírna a megfelelő törvényi háttér, de a jelenlegi homályos fogalmakkal tűzdelt jogszabályok mellett szükség van a joggyakorlat jogfejlesztő tevékenységére is. Az új szabályok értékelése tehát csak ezek együttes vizsgálatával lehetséges.

Mivel a sajtóval a bíróságokon leginkább a sajtó-helyreigazítási és a személyiségi jogi perek kapcsán találkozunk, ezért ezek a perek képezik vizsgáldásunk tárgyát, annak bemutatását szem előtt tartva, hogy az új szabályozás elmúlt öt éves gyakorlata mennyire nyújt hatékony védelmet az online környezetben megvalósuló jogsértésekkel szemben.

2. A technikai háttér

Mindenekelőtt röviden szót kell ejtenünk az internetes sajtó technikai háttérében rejlő eltérésekről, hiszen ezeknek közvetlen hatásuk van az online publicisztikával kapcsolatos perek mikéntjére.

Az online sajtó működése teljesen eltér a nyomtatott sajtónál megszokottól, gondoljunk csak például a terjesztés kérdésére, hiszen az online sajtó kapcsán nem nyomdáról és terjesztőkről, hanem tárhelyszolgáltatókról és tartalomszolgáltatókról beszélünk. Az internethez való hozzáféréshez és a szolgáltatások igénybevételéhez különböző tevékenységeket végző természetes és jogi személyekre van szükség, akiknek különbözik a jogi megítélése is.^[1]

Az internetszolgáltatókon belül három csoportot lehet megkülönböztetni:

1. a hozzáférés szolgáltatókat (access provider), akik a felhasználók számára hozzáférhetőséget biztosítanak az internethez,
2. a tárhelyszolgáltatókat (host provider), akik tárhelyet biztosítanak az igénybe vevő által biztosított információknak
3. a tartalomszolgáltatókat (content provider), akik saját tartalommal jelennek meg.

Az online sajtót tekintve az utóbbi kategória bír jelentőséggel. Ezen csoportot a tevékenységek sokszínűsége jellemzi, hiszen szűk értelemben ide tartozik a tájékoztató vagy szórakoztató tartalmak szolgáltatása, tág értelemben pedig egyebek mellett az elektronikus kereskedelmi szolgáltatás.^[2] Tevékenységük meghatározó része a szerkesztői tevékenység, amely a szolgáltatás egységes

arcukat biztosítja.^[3] Ez utóbbi azért jelentős, mert az internetes újságok és hírportálok működésének alapját jelenti.

A kereskedelmi ügyletek és a felek közötti kommunikációt megvalósító szolgáltatók, az elektronikus kereskedelmi szolgáltatások, valamint az információs társadalommal összefüggő szolgáltatások egyes kérdéseiről szóló 2001. évi CVIII. törvény (továbbiakban Elker tv.) hatálya alá tartoznak. A sajtó felelőssége objektív, amíg az Elker tv. hatálya alá tartozó szolgáltatók felelőssége enyhébb, ugyanis a törvényi feltételek fennállása esetén lehetősége van a kimentésre.^[4] Látható tehát, hogy a szolgáltatók megkülönböztetése lényeges kérdés, azonban az egyre inkább elmosódó határok a bíróságokat az egyes tartalmak egyenkénti vizsgálatára kényszeríti.

A technikai különbségeket tovább vizsgálva kitűnik, hogy az online felületnek köszönhetően az elektronikus sajtó a nyomtatotthoz képest a tartalmak szélesebb skáláját képes egy időben megjeleníteni, amely a nyomtatott sajtóban a technikai akadályok miatt nem kivitelezhető.

Ugyanis nem csak egy másik sajtótermékben megjelenő közlésre való utalásra van lehetőség, hanem a tartalomba ágyazott hiperlinkek segítségével egy másik internetes tartalom megjelenítésére is, ami a nyomtatásban kivitelezhetetlen.

Ezen eltérések miatt, mind a jogalkotók, mind a jogalkalmazók egy sor nehézséggel és megoldandó kérdéssel találják szembe magukat. Az online sajtóval együtt járó interakció és anonimitás ugyanis olyan új helyzeteket teremtettek, amelyek gyors és sajtós szabályozást igényelnek.

3. A jogi szabályozási keret

A személyiségi jogok védelmét és szankciórendszerének szabályozását a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (továbbiakban: Ptk.) tartalmazza. A sajtó jogi szabályozásának keretét a sajtószabadságról és a médiatartalmak alapvető szabályairól 2010. évi CIV. törvény (továbbiakban: Smtv.), valamint a médiaszolgáltatásokról és a tömegkommunikációról szóló 2010. évi CLXXXV. törvény (továbbiakban: Mttv.) adja.

A törvények nem tesznek lényegi különbséget a sajtó két vizsgálat alá vont típusa között, teljes mértékben a nyomtatott sajtónak megfelelően szabályozzák, oly mértékben, hogy az Smtv.-ben mindösszesen kétszer kerül nevesítésre az internetes sajtótermék, de akkor is csupán a sajtótípusok felsorolása kapcsán.^[5] A jogalkotó szándéka szerint a judikatúrának a közvetítő médiumtól függetlenül ugyanazokkal az eszközökkel kell operálnia. A különbségtétel pedig indokolt lenne, elég, ha a fentebb már vázolt technikai különbségekre gondolunk, a monolitikus szabályozás hatékonysága erősen megkérdőjeleződik.^[6] Egyértelmű törvényi rendelkezések hiányában, a bírói gyakorlatnak kell tehát megoldást találnia a jogszabályok által nem érintett kérdésekre.

4. Fogalmi alapvetés

Az Smtv. definiálja a sajtótermék fogalmát, amelyben bevezetésre kerültek új kifejezések, mint az „internetes újság”, vagy a „hírportál”, amelyek megfajtésekor csak találgatásokba bocsátkozhatunk egzakt meghatározás hiányában. Ezzel együtt olyan fogalmak is kifejtés nélkül maradtak, amelyeknek továbbra is lett volna létjogosultságuk, gondolunk itt elsősorban az időszaki lapnak, a sajtóról szóló 1986. évi II. törvényben (továbbiakban Stv.) megalkotott fogalmára.^[7]

Az Smtv. az online sajtó két változatát említi, (internetes újság, hírportál) azonban nem tesz köztük különbséget se fogalmi, se szabályozási szinten. Ipso iure azonban nincs is jelentősége az elhatárolásnak, hiszen a bejelentési kötelezettség teljesítése során a kiadó vagy az alapító maga dönt a sajtótermék internetes sajtóként vagy hírportálként való minősítését illetően.^[8]

A bíróságok sem tesznek különbséget az egyes online sajtótermékek között, általában az „internetes újság” vagy „honlap” kifejezéseket használják.^[9] A bírói gyakorlatból tehát levonható a konklúzió, hogy a bíróságok mellőzik az internetes sajtó műfaj szerinti besorolását, relevanciával csak az bír, hogy az egyes

orgánumok, a valótlan tényeket átvéve, azok híresztelésével megvalósítják a személyiségi jogok megsértését.^[10]

A kategorizálás mellőzésére a jogszabály is lehetőséget ad, hiszen a sajtótermék fogalmának meghatározásakor nem írja elő kritériumként, hogy a továbbított tartalomnak saját előállításúnak kell lennie. Ez mindenképp a fogalom kitérítést jelent, amellyel lehetségessé válik az Smtv. hatályának kiterjesztése a hírportálok azon részére, amelyek célja más, esetlegesen eredetileg is a webes környezetre szánt írások elérhetővé tétele, vagy amelyek egy-egy keresőmotorhoz kapcsolódnak.^[11]

5. A minősítés kérdése

Mivel az Smtv. nem tartalmaz definíciókat, vagy részletszabályokat az online sajtóval kapcsolatban, a joggyakorlatra várt annak eldöntése, hogy milyen kritériumoknak kell megfelelnie egy internetes tartalomnak a sajtótermékként való minősítéshez, amely többek között a sajtót terhelő objektív felelősség miatt jelentős.

A 2010 előtti bírói gyakorlat a sajtó-helyreigazítási perekben időszaki lapként aposztrofálta azon online sajtóterméket, amely impresszummal, szerkesztősséggel rendelkezett, valamint folyamatos volt a megjelenése, elérhetősége és friss hírekkel szolgált.^[12] Ebből következik, hogy a korábbi szabályok alkalmazása során professzionális sajtóterméknek azok a tartalmak számítottak, amelyek a nyomtatott sajtó sajátosságaival rendelkeztek.^[13] A bíróságnak minden esetben egyedileg kellett vizsgálnia az adott tartalom sajtótermék voltát.^[14] Az Smtv. hatálybalépése óta ez a kérdés széles bírói gyakorlatra támaszkodik, annak ellenére, hogy jogirodalmi feldolgozottsága hiányosságokkal küzd.

Az Smtv. a sajtótermék fogalma körében konkrétan meghatározza, hogy sajtótermék a napilap és más időszaki lap egyes száma, valamint internetes újság vagy hírportál lehet.^[15] A korábbi szabályozás az időszaki lap jellemzőinek való megfelelése alapján nyilvánította sajtóterméknek az adott online tartalmat. Mivel a hatályos szabályozás nem határozza meg külön az időszaki lap fogalmát, ezért annak az Stv. szerinti definíciója nyújthat számunkra eligazítást.^[16] Eszerint időszaki lapnak minősül az a sajtótermék, amely

1. legalább egy naptári évben egyszer megjelenik (periodicitás)
2. azonos címmel vagy tárgykörrel kerül kiadásra, továbbá évfolyamszámmal, sorszámmal, keltezéssel van ellátva
3. önálló szerzői alkotást vagy fordításként az újságírás körébe tartozó írást vagy tudományos munkát, fényképet, grafikát, karikatúrát vagy rejtvényt közöl.

Annak eldöntését, hogy mi minősül sajtóterméknek nagyban megkönnyítette az Mttv.-ben foglalt, a sajtótermékekre kötelezően előírt bejelentési kötelezettség, amely az internetes sajtót is kötelezi az impresszum feltüntetésére.^[17] A 2010 előtt a bíróságok által kiemelt szempontok vizsgálatára nincs szükség, amennyiben nyilvántartásba lett véve az adott sajtótermék.^[18] Ezzel egyszerűsödött a jogalkalmazók munkája, hiszen a tartalom besorolásával kapcsolatos bizonytalanságok egy részére (például: szerkesztésért felelős személy, kiadó) megoldás született. Nem kell továbbá vizsgálnia minden esetben a periodicitás tényét sem, ugyanis az Mttv. rendelkezése értelmében a sajtóterméket törölni kell a nyilvántartásból, ha annak kiadását öt évnél hosszabb időre elmulasztják.^[19]

Az internetes sajtó esetén a gazdasági szolgáltatás jelleg érdemel külön említést, hiszen az internetes sajtó egyik jellemzője, hogy ellenszolgáltatás nélkül hozzáférhető az olvasók számára.^[20] A látszólagos ellentét feloldása a gazdasági tevékenység két fontos összetevőjének, az üzletszerűségnek és az önálló gazdasági szolgáltatásnak a kibontása útján lehetséges.

Az Smtv. a médiaszolgáltatás fogalmának meghatározásakor az Európai Unió működéséről szóló szerződésben meghatározott gazdasági szolgáltatásból kiindulva az önállóságot és az üzletszerűséget emeli ki, amelyet a fogalom szerint rendszeresen, nyereség elérése érdekében, gazdasági kockázatvállalás mellett végeznek.^[21] A nyereséget vizsgálva gondolhatunk a reklámtevékenységből származó bevételekre, felmerül azonban a kérdés, hogy mi számít reklámtevékenységnek. A Kúria értelmezése szerint az a tény

önmagában, hogy a blogon a név, illetve az elérhetőség feltüntetésre kerül, önmagában még nem alapozza meg annak gazdasági szolgáltatás jellegét.^[22]

Az Európai Unió Bírósága egyik ítéletében további megkötést is alkalmazott, amikor hangsúlyozta, hogy az állami támogatástól független média egyik feltétele a kereskedelmi siker, amelynek végig újságírási célt kell szolgálnia, tehát a közérdekű kérdésekkel kapcsolatos információk és eszmék közlésének, mint célkitűzésnek végig jelen kell lennie.^[23]

Polyák Gábor szerint a törvényi definíció kiterjed a blogokra is, amennyiben gazdasági tevékenységként jelennek meg.^[24] Álláspontunk szerint ennek egyértelmű kijelentése elhamarkodott, hiszen annak ellenére, hogy a gazdasági tevékenység is kritérium, egy adott tartalom nem válik sajtótermékké a többi fogalmi elem hiányában. Az internetes keresőprogramok esetén (Google, Bing stb.) például szerkesztői tevékenységgel találkozunk azáltal, hogy meghatározzák a találatok sorrendjét, tulajdonképpen rangsorolva azokat,^[25] ennek ellenére nem tekintünk rájuk médiatartalom-szolgáltatóként.

A feldolgozott ítéletek tanúsága szerint a bírói gyakorlat, az Smtv. 1. § (6), (7) pontjainak való megfelelést vizsgálja.^[26] A vizsgálat szempontjai a formai követelmények megléte helyett, inkább a gazdasági szolgáltatás jellegére, valamint a szervezeti átláthatóságra helyeződtek át.

Ennek megfelelően az új szempontok a következő pontokban foglalhatóak össze:

1. a gazdasági szolgáltatás nyújtása
2. szerkesztői felelősség vizsgálata, főként a sajtótermék vitát képező része tekintetében (linkek, kommentek)
3. a szövegből, illetve képekből álló tartalmak nyilvánosságához való eljuttatása, tájékoztatás, szórakozás vagy oktatás céljából.^[27]

6. A bizonyítás problémája

Az online sajtó – ellentétben az offline változattal – nem manifesztálódik kézzelfogható lappéldányként. Probléma akkor merül fel, ha az alperes vitatja a sérelmezett közlemény valóságát, vagy egyezőségét az online sajtóban megjelent, de időközben már eltávolított tartalommal. Az Smtv. már nem ír elő megőrzési kötelezettséget annak ellenére, hogy a bizonyítással kapcsolatos bizonytalanságokat magában hordozó online sajtótermékek is a törvény hatálya alá kerültek. Az ezzel összefüggő szabályozási hiányosságok egy esetleges sajtóperben jelentkezhetnek.

Jelenleg a kötelezpéldány jelenti az egyetlen, a sajtót is érintő, a megjelent tartalmak összegyűjtését és tárolását célzó, törvényi szinten is előírt intézményt, amelynek célja a nyomtatott sajtótermékből és egyéb kiadványból tudományos és igazgatási célokra ingyenes kötelezpéldány biztosítása a külön jogszabályban megjelölt szervek számára.^[28] Sem a törvény, sem a kötelezpéldány részletszabályait tartalmazó 60/1998. (III. 27.) kormányrendelet nem rendelkezik konkrétan az online sajtótermékekről, ugyanis az Mttv. kifejezetten a nyomtatott sajtóterméket említi, a kormányrendelet pedig általában használja a sajtótermék megfogalmazást, – amibe beleérti annak minden kiadási és előállítási változatát – de az értelmező rendelkezések között az Stv. sajtótermék fogalma szerepel, amely kizárólag az offline sajtótermékekre vonatkozik.^[29] Annak tükrében, hogy a hatályos szabályozás magában foglalja az internetes sajtóterméket, nem megalapozott az online és az offline sajtótermék ilyen jellegű megkülönböztetése.

A fenti megoldással lehetővé válna a tartalom vitatása esetén, hogy egy hivatalos archívumból történő adatszolgáltatás útján igazolható legyen a megjelent közlemény tartalma. A helyreigazítási perekben amúgy sem előzmény nélküli, hogy a sajtótermékekkel kapcsolatos kérdések esetén a bíróság egy rendelkezésre álló nyilvántartáshoz fordul. Konkrét esetben az eljáró fórum a Kulturális Örökségvédelmi Hivatal Hatósági és Jogi Igazgatóságának Lapnyilvántartási Irodájának tájékoztatását kérte.^[30] Ezen a logikán haladva, az adatszolgáltatás fentebb vázolt formája, egy analógiával kiterjeszthető a tartalomigazolással kapcsolatos bizonytalanságokra is, ami jelen esetben az Országos Széchényi Könyvtáron keresztül lenne megvalósítható.

7. Az igényérvényesítés határideje

A magyar jog a jogsértés kezdetét a sérelmezett tartalom közzétételéhez köti, és ezen időpont jelenti például sajtó-helyreigazítás esetén a helyreigazítási kérelem sajtóhoz való eljuttatásának kezdő időpontját is. A hosszabb megjelenést a tartalomszolgáltató egy archívum létrehozásával képes biztosítani, amelynek csak a rendelkezésre álló tárhely keretei szabhatnak korlátot. Ez azonban a sajtónak kizárólag szabad akaratán múlik és nem törvényben foglalt kötelezettsége.

Online sajtó esetén lehetőség van a tartalom folyamatos megjelenítésére. Ezzel kapcsolatban felmerül a kérdés, hogy internetes tartalom esetén is megfelelő védelmet nyújt-e például a sajtó-helyreigazítás kérésére adott harminc napos igényérvényesítési határidő.

A kérdés megválaszolásához először is a közzététel és a hozzáférés szavak jelentésének egymáshoz való viszonyát kell vizsgálnunk, hiszen ezek a fogalmak segítenek meghatározni az igényérvényesítési határidő kezdetét. Kiindulópontként az offline sajtóterméknél kialakult bírói gyakorlat szolgál. Ennek értelmében a megjelenés kezdete az időszaki lapon feltüntetett időpontnak felelt meg, de a nyomtatott sajtótermék esetén a lapszámok kinyomtatásának és a nyilvánosság általi megismerésének ideje elválik egymástól, hiszen a kettő között helyezkedik el a terjesztés folyamata is. Ennek értelmében lehetőség van az olvasók számára, a közleményt tartalmazó sajtóterméknek, a feltüntetett időpontnál korábbi vagy későbbi megismerésére, amelyhez különböző következményeket fűz a gyakorlat.^[31]

Az online média esetén máshogy alakul a közzététel és a hozzáférés egymáshoz való viszonya, amelyet a Pécsi Ítéltábla a következő módon értelmez. A másodfokú bírósághoz az alperes fordult, miután az első fokon eljáró bíróság elutasította keresetét a harminc napos határidő túllépése miatt. Az alperes a fellebbezésben kifejtette, hogy az online környezet speciális szabályairól a jogszabály nem rendelkezett, ezért nem egyértelmű a helyreigazító közlemény közzétételének határideje sem, illetve bizonytalan a hozzáférhetőség és közzététel szavak jelentése is a megváltozott környezetben. A bíróság szerint az online tartalom esetén a közzététel és a hozzáférés együtt értelmezhető fogalmak. A jogsértés a nyilvánosságra kerüléssel, vagyis a sajtó általi közzététellel megvalósul, az hogy nem távolítja el a sérelmes közleményt, már passzív magatartás eredménye.^[32]

A harminc nap számítása tehát a megjelenés objektív időpontjától számítandó és nem az érintett szubjektív megismerésétől. Az internet egy furcsa kettőséget tartalmaz a megismerés idejét tekintve, hiszen a technikai lehetőségeket tekintve gyorsabb elterjedést jelent a linkek segítségével, másrészt mivel az internetes sajtótartalmat nem minden nap nézi az olvasó, lehetséges, hogy maga az érintett sem azonnal szembesül a közleménnyel.^[33] A megjelenés időpontja az irányadó abban az esetben is, ha időközben változtatnak a közlemény szövegén, kivétel ez alól, ha pont a módosítás után válik jogsértővé.^[34]

Amennyiben az érintettre nézve valótlan tényeket tartalmazó tartalom egy archívumban fellelhető, még mindig lehetősége van más személyiségvédelmi eszköz igénybevételére.^[35] Álláspontunk szerint nem indokolt az időtartam növelése, hiszen a helyreigazítás jogintézményének lényege a gyorsaság, amely a médián keresztül megvalósuló jogsértések orvoslásának hatékonyságát jelenti. Személyiségi jogsértések esetén az objektív és szubjektív jogkövetkezmények érvényesítésében pedig nem köti a felperest ilyen jellegű határidő, csak a törvényben megfogalmazott általános elévülés időtartama.

8. Objektív jogkövetkezmények

A Ptk. az objektív szankciók közül választási lehetőséget enged annak, akit személyiségi jogában megsértenek. Az online sajtó tekintetében jelentőséggel bírhat, amikor a felperes kéri a jogsértő tartalom eltávolítását, hiszen nyomtatott sajtó esetén fizikailag nem megvalósítható az összes nyomtatott lap megsemmisítése.

Felmerül a kérdés, hogy a jogsértő tartalom eltávolítása mennyiben sértené a szólásszabadságot vagy mennyire sérti a sajtó integritását. A Fővárosi Törvényszék véleménye szerint, ha a cikk jól elkülöníthető része tartalmazza a jogsértést, vagy a sérelmes rész eltüntetése sértené a cikk koherenciáját, aránytalan

szankció lenne annak törlése.^[36] Egy másik álláspont szerint pedig az ítélet jogsértést megállapító rendelkező részének közzététele mellett ésszerűtlené válik a jogsértő rész törlése.^[37] A bírói gyakorlat ezen irányából arra a következtetésre lehet jutni, hogy a bíróságok igyekeznek elkerülni a sajtó működésébe való aránytalan beavatkozást, a hangsúly a jogsértés megállapítására, illetve annak a nyilvánosságához való közvetítésére helyeződik.

9. Az elégtétel közzétételének módja

A sajtón keresztül megvalósuló személyiségi jogsértés szankciója a megfelelő elégtétel adása, amely általában a jogsértést megállapító bírói döntés rendelkező része, sajnálkozást kifejező levele, sajtóhelyreigazítás esetén pedig helyreigazító közlemény formájában valósul meg.

A nehézségek azonban a kifejezetten online tartalmakra vonatkoztatható jellemzőkkel adódnak, ilyenek például a megjelenés formáját tekintve a linkek segítségével elérhetővé tett valótlan tényeket tartalmazó közlemények. Emellett szintén problémás a korábban már tárgyalt folyamatos megjelenés kérdése, amely az elégtételadás közzétételének ideje miatt vet fel arányossági kérdéseket. Ilyen helyzetekre adott válaszok mentén kell a bírói gyakorlatnak olyan megoldást találnia, amely segítségével az elégtételadás tényének, illetve a helyreigazító közleménynek online felületen is lehetővé teszi ugyanazt a nyilvánosságot, amelyet az eredeti közlemény kapott.

A sajtójog 2010-es szabályozását megelőzően Dósa Imre már javasolta a nyomtatottól eltérő eljárást a közzététel módjának és időpontjának meghatározására. Eszerint a helyreigazító közleményt a jogsértő tartalommal összeköttesben, annak elérhetősége ideig, illetve még azt követően is közzé kell tenni.^[38] Kiss Tibor szerint viszont aránytalan lenne olyan szankció alkalmazása, amely a sérelmes közlemény hozzáférhetőségénél hosszabb időt állapítana meg. Ezen okból javasolja, hogy annyi ideig legyen hozzáférhető, amíg az eredeti jogsértő közlemény is az volt.^[39]

A kialakult gyakorlat Kiss Tibor álláspontjára helyezkedett. 2011 óta szinte egységesen a bíróságok minimum harminc napra – arra az időre, ameddig a tartalom elérhető lehetett az érintett igényérvényesítéséig – kötelezik a szolgáltatót a közzétételre, de ha az eredeti tartalom még hozzáférhető, akkor azzal azonos ideig kell elérhetőnek lennie a közleménynek.^[40] A bírói gyakorlat megfelelően áthidalta tehát az Smtv. azon hiányosságát, hogy a sajtó-helyreigazítással kapcsolatban nem fogalmazott meg az internetes felületre specializált szabályokat a helyreigazító közlemény közzétételének módjára és időtartamára nézve.^[41]

A korábbi formulához való ragaszkodást mutatja a Fővárosi Törvényszék azon ítélete,^[42] amely szerint azonos helyen és betűszedéssel az ítélet jogerőre emelkedését követő nyolc napon belül kötelezi az alperest a helyreigazító közlemény elérhetővé tételére.^[43]

Jól nyomon követhető a két sajtó eltérő megítélése, ha egy újság nyomtatott és online változatában is megjelenik a sérelmes közlemény. Akkor ugyanis a bíróság az ítéletben is eltérő feltételeket szab, példaként szolgál a Fővárosi Bíróság egyik határozata, amelyben a nyomtatott változatban és az online kiadásban is nyolc napon belül kötelezte a szerkesztőséget a közlemény közzétételére, de az online változatban további kitételként szerepel, hogy legalább harminc napig, illetve a cikk elérhetőségének idejéig fellelhetőnek kell lennie a közleménynek.^[44] Ez arra enged következtetni, hogy a bíróságok felismerték a két sajtó különbségéből eredő eltérő közlési formákat.

Az internetes felülethez igazodik a bíróság, amikor kötelezi a sajtót a helyreigazítás tényének a címlapon történő feltüntetésére is, valamint az eredeti közlemény mellett is.^[45] Ez nem jelenti, azt, hogy a bírói gyakorlat átlépte volna a Rubicont, az említett ítélet csupán a ritka kivételek egyike, az általános tendencia az, hogy a jogalkalmazók nem alkalmazkodnak az internetet jellemző sokféleséghez.

Az Európa Tanács ajánlásában is szerepel, hogy a válaszközlemény ugyanazon a helyen legyen, ahol a közlés, amely helyreigazításra szorul.^[46] Emellett hangsúlyozza az ajánlás egy olyan archívum kialakításának fontosságát, amely lehetővé teszi a közvetlen összeköttetést a helyreigazítással (válasszal).^[47]

Annak fontosságát a hazai jogalkalmazás is felismerte, hogy a helyreigazítás akkor éri el célját, ha a

közlemény mellett megtalálható a helyreigazított tartalom is, amelyet a magyar bírói gyakorlat is követ.[48] A nyilvánosan hozzáférhető ítéletek között fellelhető olyan, amelyben a bíróság kötelezte az alperest, hogy egy link segítségével az eredeti tartalom mellett tegye elérhetővé a helyreigazítás tényét. A bíróság indokolása szerint az interneten keresve a felperesről akkor kaphat teljes tájékoztatást az érdeklődő, ha látja, hogy a bíróság milyen korrekció közlésére kötelezte a szerkesztőséget.[49] Ennek a logikának feleltethető meg a Fővárosi Törvényszék azon döntése, amely értelmében a sérelmezett írás címénél kell feltüntetni az ítélet rendelkező részben foglalt megállapítását.[50] Ennek indoka, hogy nem mindenki olvassa végig a cikket teljes terjedelmében, ezzel a megoldással viszont már az elején tudomást szereznek a jogsértés tényéről.[51]

Ennek ellenére a bíróságok ítéleteiben nem általános tendencia az elégtételadás vagy a helyreigazító közlemény link útján való csatolása, nem emeli ki a bíróság minden esetben a közvetlen kapcsolatot az eredeti tartalom és a helyreigazító közlemény között.[52] Előfordul, hogy a honlapon külön, a belső oldalra mutató linken kötelezték az alperest a helyreigazítás közzétételére, de ez sajnos a ritkábban előforduló eset.[53] A bíróságok az általános megfogalmazáshoz ragaszkodnak, hiszen a mai napig találkozhatunk az „*azonos helyen és betűszedéssel*” megfogalmazással online sajtó esetén is.[54] Javaslatunk szerint egységesített bírói gyakorlatra lenne szükség, hiszen a jogintézmény céljának elősegítését szolgálja a csatolás vagy link útján való elérhetőség, tehát indokolt lenne kötelezni erre a bíróságokat.

10. Vitás tartalmak

Az internet műszaki adottságai folytán megnövekedett interaktivitás következményeként olyan tartalmak is az sajtó részét képezik, amelyeknek jogi besorolása vitatott. Ilyen problémákat vet fel, amikor a sajtótermékben szerkesztett tartalomként egy linken keresztül más honlapon lévő tartalom is elérhetővé válik. Felmerül tehát a kérdés a sajtó mennyiben felel azért, ha a linkelt tartalom jogsértést tartalmaz.

A feldolgozott ítéletek tanulsága szerint a felelősség kérdését jelen esetben is egyedileg vizsgálja a bíróság. Lényeges szempont a linkelt tartalom cikkhez való viszonya lett. Abban az esetben, ha arra a szerző utal, akkor a cikk részévé válik, de ekkor sem az egész honlapért felel, csak a közvetlenül elérhetővé tett tartalomért. További megkötés, hogy még szerkesztett tartalom esetén is vizsgálni kell az eredeti szöveggel való összefüggéseket.[55] Azzal azonban nem valósít meg újabb jogsértést a sajtó, ha a link útján visszamutat a sérelmes közleményre. A Fővárosi Ítéltábla szerint nem jelent ugyanis újabb jogsértést, ha abból a célból hivatkozik a jogsértő tartalomra, hogy a jogsértés miatt indult eljárásról tudósítson.[56] A linkekkel kapcsolatban kevés közzétett ítélet található, kiforrott bírói gyakorlatról tehát nem beszélhetünk, a már meglévőkből arra lehet következtetni, hogy a bíróság nem kívánja szűkre szabni az online felület mozgásterét és ellehetleníteni a műszaki adottságok előnyeit, ezért továbbra is a szerkesztői szándék az, ami döntő jelentőséggel bír.

11. Összegzés

2010-ben a jogszabályok az online sajtóval kapcsolatos bizonytalanságok egy részének végére pontot tettek, azonban a megfelelő jogszabályi háttér hiányában a jogalkalmazásnak is több problémával kell szembe néznie egy, az online sajtóval kapcsolatos perben, amelyek feltérképezésére tettünk a fentiekben kísérletet.

A vitatott területeket csoportosíthatjuk aszerint, hogy (I) a jogszabályok rendelkeztek róluk avagy (II) megoldásuk a bírói gyakorlat jogfejlesztésének eredménye:

I. Jogszabályi úton rendezték

- az online sajtó jogi helyzetét azzal, hogy az Smtv. hatálya alá került
- a sajtó mögött rejlő szervezeti viszonyokkal kapcsolatos bizonytalanságokat azáltal, hogy az impresszum megjelölésére kötelezték a sajtót, így tisztázódik a felelősségre vonhatóak köre
- a professzionális média elhatárolásának problémáját egyéb tartalmaktól, a gazdasági szolgáltatási

jellel hangsúlyozásával.

II. A bírói gyakorlat vívmánya

- a helyreigazító közlemény közzétételének, valamint az elégtételadás módjának, az online környezethez igazodó kialakítása
- az online sajtó huzamosabb megjelenésére válaszként megfogalmazott, az igényérvényesítés határidejének növelésére vonatkozó igényről való döntés, a korábbi gyakorlat folytatásával.

Összességében tehát elmondható, hogy a jogszabályok a bírói gyakorlat eredményeivel együtt alkalmazva képesek megfelelő védelmet nyújtani az online környezetben megvalósuló személyiségi jogsértésekkel szemben. Maradtak azonban nyugtalanító kérdések, például a linkekkel megvalósított jogsértések, a bizonyítás, illetve az elégtételadás –egységes szempontok szerint meghatározott – módjának kialakítása, amelyek jogszabályi rendezése indokolt lenne a jövőben, a fentiekben kifejtett gondolatok mentén.

Summary - The online infringements of personality rights in the judicial practice

This essay examines the judicial practice of infringements of personality rights in the online media. The purpose is to evaluate the effectiveness of the protection of legal regulation.

The new media law that came into force in 2011 does not include specific measure for online media products, so it is up to the judicial practice to find a solution to tackle the problems brought forth by the differences of online and print press.

Being a legal area where the legal development activity of the judicial practice plays a significant role due to the broad framework of regulation, the joint interpretation of legislation and the practice is necessary to evaluate. Thus the evaluation of the effectiveness of the protection of personality rights is only possible with the joint examination of legal environment and judicial practice.

The starting point is the observation of the characteristics of online media and the comparison with print media through elements that can be relevant in a lawsuit.

The investigation of the judicial practice focuses on the infringement of personality law and the process of press correction, considering that these are the most frequently occurring legal actions in lawsuits.

Felhasznált irodalom:

Monográfiák

1. *Dósa Imre – Polyák Gábor*: Informatikai jogi kézikönyv, KJK-KERSZÖV Jogi és Üzleti Kiadó Kft., Budapest, 2003
2. *Polyák Gábor*: Médiaszabályozás, médiapolitika, Gondolat Kiadó, Budapest-Pécs, 2015

Cikkek, tanulmányok

1. *Bodoky Tamás*: A hírportál mint tömegmédiium http://www.mediakutato.hu/cikk/2005_02_nyar/05_hirportal (Letöltés ideje: 2014. 09. 01.)
2. *Kiss Tibor*: Sajtó- helyreigazítás az Interneten, Magyar Jog, 2006/11., 663-672.
3. *Kiss Tibor*: A sajtó-helyreigazítás gyakorlata az új szabályozási környezetben, Magyar Jog, 2011. 11. szám, 651-658.
4. *Koltay András – Mayer Annamária – Nyakas Levente – Pogácsás Anett*: A médiaszolgáltatás és a sajtótermék fogalma az új magyar médiaszabályozásban, <http://ias.jak.ppke.hu/hir/ias/20114sz/06.pdf>, (Letöltés ideje: 2014. 07. 30.)

5. *Koltay András*: Az internet mint médium, a sajtószabadság és a demokratikus nyilvánosság - megfontolások az internetes nyilvánosság jövőbeni szabályozása elé, *Információs Társadalom*, 2014/4., 13-29.
6. *Kovács László*: A jogalkalmazás mindennapi kérdései a sajtó-helyreigazítási perekben, *Magyar Jog*, 2011/11., 659-670.
7. *Körmendy-Ékes Judit – Lengyel Márk*: Az on-line helyreigazítás az európai jog felfogásában, *Magyar Jog*, 2005/5., 308-314.

Jogszabályok

1. 1986. évi II. törvény a sajtóról
2. 2013. évi V. törvény a Polgári Törvénykönyvről
3. 2010. évi CIV. törvény a sajtószabadságról és a médiatartalmak alapvető szabályairól
4. 2010. évi CLXXXV. törvény a médiaszolgáltatásokról és a tömegkommunikációról

---

[1] *Dósa Imre – Polyák Gábor*: Informatikai jogi kézikönyv, KJK-KERSZÖV Jogi és Üzleti Kiadó Kft., Budapest, 2003 135. o.

[2] U. o. 136. o.

[3] *Polyák Gábor*: Médiaszabályozás, médiapolitika, Gondolat Kiadó, Budapest-Pécs, 2015, 13. o.

[4] Elker tv. 8-11. §

[5] Smtv. 1. § 6. pont és 12. §

[6] Az Emberi Jogok Európai Bíróságának álláspontja szerint, az internetes médiában nagyobb a jogsértés lehetősége, emellett az online és a nyomtatott média olyan szinten különbözik egymástól, amely már akadályát képezi annak, hogy közös szabályozás tárgyai legyenek. *Editorial Board of Pravoye Delo & Shtetel v. Ukraine*, Judgment of the European Court of Human Rights of 5 May 2011, 63. bekezdés

[7] Időszaki lap: az a napilap, folyóirat és egyéb lap, valamint ezek melléklete, amely egy naptári évben legalább egyszer megjelenik, azonos címmel és tárgykörrel kerül kiadásra, évfolyamszámmal, sorszámmal, keltezéssel van ellátva, és akár eredeti szerzői alkotásként, akár átvett fordításként az újságírói, az írói vagy a tudományos műfaj körébe tartozó írásművet (hírt, tudósítást, cikket, riportot, tanulmányt, verset, elbeszélést stb.), fényképet, grafikát, karikatúrát vagy rejtvényt közöl. Stv. 20. § f) pont

[8] *Koltay András – Mayer Annamária – Nyakas Levente – Pogácsás Anett*: *A médiaszolgáltatás és a sajtótermék fogalma az új magyar médiaszabályozásban*, <http://ias.jak.ppke.hu/bir/ias/20114-sz/06.pdf>, (2014. 07. 30.), 97. o.

[9] Fővárosi Törvényszék 65.P.20.020/2012/8.

[10] Fővárosi Törvényszék P.23.179/2012/12.

[11] *Mark Deuze*: A web és a webes újságírás típusai, MédiaKutató, 2003 ősz, http://www.mediakutato.hu/cikk/2003_03_osz/04_webes_ujsgiras/ (2015. 08. 02.)

[12] BDT 2009.2148

[13] A professzionális sajtó helyreigazítási kötelezettség alá vonása mellett érvelt Kiss Tibor, aki szerint nem célravezető egy speciálisan sajtójogi intézmény alkalmazását kiterjeszteni a média körén kívül. In: *Kiss Tibor*: Sajtó-helyreigazítás az Interneten, *Magyar Jog*, 2006. 11. szám, 667. o. Ezzel szemben a Körmendy-Ékes Judit – Lengyel Márk szerzőpáros szerint kétséges, hogy lehetne-e egyáltalán minden kétséget kizáróan definiálni a professzionális média fogalmát, hiszen az interneten elmosódik a nyilvánosság számára megjelent tartalom a magánszférában történőtől. Az ismérvek hiányában nem lehetséges tehát a megkülönböztetés. In: *Körmendy-Ékes Judit – Lengyel Márk*: Az on-line helyreigazítás az

európai jog felfogásban, Magyar Jog, 2005. 5. szám, 309-310. o.

[14] Fővárosi Ítéltábla Pf.21.890/2009/3.

[15] Smtv. 1. § 6. pont

[16] Stv. 20. § f) pont

[17] Mttv. 46. § (9) bekezdés

[18] Debreceni Ítéltábla Pf.II.20.784/2014/5.

[19] Mttv. 46. § (6) bekezdés c) pont

[20] Meg kell azonban jegyeznünk, hogy külföldön nem egyedi tendencia az online újságok elérésének előfizetési díjhoz való kötése. Példaként említhető a német Die Welt napilap vagy a The Times brit napilap.

[21] Smtv. 1. § 1. pont

[22] Kúria Pfv.IV.20.642/2014/6.

[23] C-73/07.84. bekezdés

[24] *Polyák Gábor*: i.m. 16. o.

[25] *Koltay András*: Az internet mint médium, a sajtószabadság és a demokratikus nyilvánosság - megfontolások az internetes nyilvánosság jövőbeni szabályozása elé, Információs Társadalom, 2014. 4. szám, 21. o.

[26] Példaként említhető: Fővárosi Ítéltábla 2.Pf.21.062/2013/5.

[27] Az Smtv. megalkotását követően született, az Európa Tanács ajánlása, amely hangsúlyozza milyen szempontok szerint lenne megfelelő a média behatárolása. Összehasonlítva a magyar fogalommal, valamint a bírói gyakorlat jelen állásával, a szakmai követelmények hangsúlyozásában találhatunk eltérést. Recommendation CM/Rec(2011)7 of the Committee of Ministers to member states on a new notion of media, 7. bekezdés

[28] Mttv. 46. § (12) bekezdés

[29] A sajtótermékek kötelespéldányainak szolgáltatásáról és hasznosításáról szóló 60/1998. (III. 27.) Korm. rendelet 19. § d) pont

[30] Kúria Pfv.IV.21.810/2011/4.

[31] BH 1986.22

[32] Pécsi Ítéltábla Pf.III.20.816/2012/4.

[33] *Kovács László*: A jogalkalmazás mindennapi kérdései a sajtó-helyreigazítási perekben, Magyar Jog, 2011. 11. szám, 666. o.

[34] Fővárosi Ítéltábla 2.Pf.20.630/2011/4.

[35] Ptk. 2:51 § (1) bekezdés

[36] Fővárosi Törvényszék P.23.179/2012/12.

[37] Fővárosi Ítéltábla 2.Pf.20.954/2010/7.

[38] *Dósa Imre – Polyák Gábor*: i.m. 162. o.

[39] *Kiss Tibor*: Sajtó-helyreigazítás az Interneten, Magyar Jog, 2006. 11. szám, 669. o.

[40] Fővárosi Törvényszék P.24.732/2012/4.

[41] *Kiss Tibor*: A sajtó-helyreigazítás gyakorlata az új szabályozási környezetben, Magyar Jog, 2011. 11. szám, 657. o.

[42] Fővárosi Törvényszék P.20.040/2013/6.

[43] Eltérés persze tapasztalható a bíróságok döntései között. A Győr-Moson-Sopron Megyei Bíróság P.20.637/2008/5. számú ítéletében arra is kötelezte az alperest, hogy az első oldalon helyezzen el utalást, a harmadik oldalon lévő sajtó-helyreigazítási közleményre.

[44] Fővárosi Bíróság P.21.204/2011/3.

[45] Fővárosi Törvényszék P.21.066/2013/6.

[46] Recommendation Rec(2004) 16 of the Committee of Ministers to member states on the right of reply in the new media environment. Minimum principles 3.

[47] Uo. Electronic archives

[48] Fővárosi Ítéltábla 2.Pf.20.597/2013/4.

[49] Fővárosi Törvényszék 27.P.22.686/2007./6.

[50] Fővárosi Törvényszék P.23.179/2012/12.

[51] Fővárosi Ítéltábla 2.Pf.20.954/2010/7.

[52] Fővárosi Törvényszék P.24.215/2012/14.

[53] Budapest Környéki Törvényszék 25.P.23.317/2012/5.

[54] Fővárosi Ítéltábla 2.Pf.20.219/2014/3.

[55] Fővárosi Törvényszék P.20.762/2014/2.

[56] Fővárosi Ítéltábla 2.Pf.21.062/2013/5.